

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

4. Quot eligi possint Arbitri, & quæ sit eorum potestas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

nec incidenter, *cap. Decernimus inf. De iudiciis*. Marc. Ant. d. q. 2. n. 62. nisi adsumatur iunctim cum Clerico, ex auctoritate Iudicis Ecclesiastici, *e. Per tuas h. t. de cuius intellectu Covar. Præd. q. 34. n. 1*. Alioquin in causa quoque civili potest in laicum etiam à Clericis compromitti, *d. c. Dilecti h. t.*

4. Cæteri verò in arbitros eligi non prohibentur: & parvi refert, ingenius quis, an libertinus sit: integræ famæ sit arbiter, an ignominiosus, *d. l. Padius 7. in princ. D. eod.* patet familiaritas, an filius familias, etiam in te patris; Clericus, an laicus, modo antea dicto.

5. An autem in ipsum quoque Iudicem compromitti possit, dubitari potest, propter *l. Sed si 9. §. 2. D. eod.* Sed verius est posse, si delegato, si de ordinario Iudice agatur, *per text. in e. Cum tempora 5. c. cum olim 7. c. ex parte 10. h. t. c. Litteras 14. inf. De præsumpt. c. Nisi 21. inf. De præb. modo id fiat à partibus sponte, non autem iubente Iudice; quo sensu accipi debet, d. §. 2. l. sed si.*

§. IV.

In quot compromitti possit, & quæ Arbitrorum sit potestas.

1. Compromitti potest in unum vel plures, pari vel impari numero.
2. 3. Non ita canon, ut in casu discordia ipsi tertium adsumant.
4. In sententia ferenda oportet omnes esse præsentem.
5. Exceptio.

REstè compromittitur in unum vel plures, pari vel impari numero; quam vis consultus fuerit, ut impari numero adsumantur, *cap. 1. h. t.* ut si non omnes, saltem major pars consentiat, cuius arbitrio stetur, ne ob mutuam dissensionem utrimque parem facile contingat arbitrium impediri, *cap. 1. h. t. l. Item si unus 17. §. 6. D. eod.* Hinc si ex tribus arbitris duo condemnent in decem, & tertius in quinque, prævalebit sententia duorum, concurrentium in decem. Si verò omnes discordent, v. g. si unus condemnet in quindecim, secundus in decem, tertius in quinque, tenebit sententia de summa minori, quæ majori inest, *cap. eod. in 6.* Dixi, consultus esse, ut, arbitri adsumantur, unus, tres, vel plures, sed impari numero; hoc enim consilium potius est, quam præcepti e-

nam & in duos, quatuor, vel plures, ac pari numero, compromittere licet, *e. l. §. 3. hoc t.*

2. Nullum tamen compromissum valet, quod ita compromittitur in duos vel plures, ut in casu discordiæ ipsimet arbitri eligant tertium aliquem, vel plures, nemine nominato, *cap. Innotuit 12. §. ibi laicus Glossa h. t.* tum quia, ut dicitur in *d. l. Item si unus 17. §. si in duos D. eod.* dissentirent fortè in illo tertio adsumendo: tum quia eligerent fortè talem, quem si prævidissent litigantes electum iri, eligi nolissent. Verum si ita fuerit in duos compromissum, ut, si dissentirent ipsi tertium adsumerent, Sempronium v. g. valet compromissum, quia in adsumendo tertio dissentire non possunt, *d. §. Si in duos.*

Nec obstat, *e. Cum à nobis 13. h. t.* ubi contrarium statui videtur, nempe valere compromissum, in unum vel plures factum, ut ipsi vel per se causam definiant, vel per alios, quos ad hoc elegerint: tum quia in casu illius Cap. Legatus, in quem compromissum erat, à se ipso in eligendo dissentire non poterat. Deinde non eligerat arbitros, sed arbitratores, in quos etiam incertos compromitti potest: neque enim arbitratorum sententia ita præjudicat litigantibus, atque arbitratorum. Nam si arbitratorum sententia sit iniqua, non tenentur compromittentes ei stare, sed reducitur sententia eorum ad arbitrium boni viri: arbitratorum verò sententiæ omnino acquiescendum est, si æquum sit, siue iniquum, quod arbitrati fuerint, *l. Societatem 76. D. pro socio.*

4. Porò pluribus adsumptis arbitris, omnes in sententia ferenda præsentem sint oportet: alioqui uno absente, licet alii consentiant, arbitrium non valebit, quia in omnes fuit compromissum, & potuit præsentia unius cæteros trahere in aliam sententiam, *per text. §. ibi Glossa in l. Item si unus 17. §. 2. §. ult. al. l. Si in tres D. eod. §. 5.* Nisi adjectum esset, ut, uno vel altero absente, reliqui nihilominus procedere valeant *l. non distinguemus 32. §. cum in plures 13. D. eod.* aut si absens legitime requisitus, cessante legitimo impedimento, nolit interesse causæ cognitioni aut definitioni: nam tunc ex juris canonici dispositione, *in e. 2. eod. in 6.* contra Iuris civilis dispositionem, *in d. §. Si in tres, cæteri præsentem potest examinare negotium & libere definire, non minus, quam eo præsentem, nec vo-*

leatē om̄ eis in unam sententiam convenire; ut sic absentia illius, præsentia repletur divinā, cum faciat reputari pro præsentē, d. c. 2. Secus constitutum in tribus iudicibus simpliciter delegatis, quia majori maturitate dantur, d. c. 2. *Gloss.*

De Off.

§. V.

Super quibus compromitti possit, vel non.

1. Non potest compromitti super causa matrimonii.
2. Non super rebus spiritualibus.
3. Non ab exemptis in præjudicium exemptionis.

Compromitti in arbitros potest super qualibet causa, Canonibus aut legibus non prohibita, ne super ea compromittatur. In primis igitur, sicut non potest transigi in causa matrimonii, ita nec compromitti, *c. Ex parte ult. sup. De transact.* ob magnum animæ periculum, quod in ea causa vertitur.

2. Secundo, non potest compromitti super translatione Episcopi, vel aliis rebus spiritualibus, veluti beneficiis Ecclesiasticis, nisi id fiat auctoritate superioris, *cap. Ex parte 10. h. t.* ne vitiosus ad beneficia, quæ non nisi Canonice institutione acquiri possunt, detur ingressus.

3. Tercio, exempti & immediate subjecti summo Pontifici, absque ejus auctoritate seu licentia compromittere nequeunt, in præjudicium exemptionis, *cap. Cum tempore 5. hoc tit.* quia id vergeret in præjudicium ejusdem Pontificis, cujus potius agitur jus, quod sibi in exemptos reservavit, quàm ipsorum exemptorum, Deinde etiam jure civili non potest fieri compromissum in arbitros, ubi agitur causa libertatis, quia, ut inquit Paulus J. C. d. l. Non distinguemus 32. §. De liberali 7. D. eod. favor libertatis est, ut majores iudices habere debeat: atque causa exemptionis magnam affinitatem habere videtur cum causa libertatis, *d. cap. Cum tempore, in verbis, contra libertatem ipsius Monasterii*, & in verbis, *privilegium vel indulgentia libertatis.*

An verò Prælati Ecclesiæ possint compromittere super rebus Ecclesiæ, & an tale compromissum transeat ad successorem, vide remissive apud Marantam, p. 4. *Distinct.* 14. & Marcum Antonium *De compromissis* q. 4. in V. *Res prohibita alienari.*

§. VI.

De effectu compromissi & sententiæ Arbitrorum,

1. Pendente arbitrio coram iudice agi non potest parte invita.
2. Arbitri à suscepto semel arbitrio resilire non possunt.
3. Sententia arbitrorum standum est.
4. Neque ab ea appellatur.

Arbitri potestas omnis ex ipso compromisso dependet. Non ergo quodlibet statuere arbiter poterit, nec in qualibet, nisi de qua compromissum est, & quatenus compromissura est, *l. Non distinguimus 32. §. de officio 15. D. h. tit.*

1. Semelq; in arbitros facto compromissio non potest, pendente arbitrio, causa amplius coram iudice discutī altero invito; & agere volens, exceptione pendenti arbitri repellitur, *l. Si quis rem 30. D. eod.*

2. Quod si verò ipsi arbitri, semel electi & suscepto arbitrio, postea causam cognoscere & definire detrectent, potest iudex eos cogere; quia liberum quidem est ab initio arbitrium recipere, cum hæc res sit libera & soluta, & extra necessitatem iurisdictionis posita, sed ubi semel receptum fuerit arbitrium, iam officium susceptum arbitri implere tenentur, & ab hoc cogi à iudice possunt, quia ad iudicem spectat, studere, ut lites finiantur, nec decipi eo oportet, qui aliquem, quasi virum bonum deceptorem inter se elegerint, *l. Labeo 3 §. tametsi D. eod.*

3. Quantum ad sententiam atinet arbitrorum, cum illi ex mutuo consensum partium assumantur, hodie standum est arbitrio, sive æquum sit sive iniquum, *c. l. c. Per suas c. Exposita h. t.* sibi que partes impudent necesse est, quod in eam vel tales compromiserint, *l. Diem proferre 27 §. fieri D. eod. l. Societatem §. fin. D. pro socio.* Et iure Codicis sive ex Constitutionibus Imp. dixi antea competere actionem & exceptionem ex sententia arbitri, expresso aut tacito decem dierum consensu à litigatoribus semel approbata, *l. 4. l. penult. Cod. eodem.* Nisi forte arbitri formam compromissi exceperint, *cap. Cum dilectus hoc tit.* aut sordibus vel gratiā ducti sententiam tulerint, *l. ita demum D. eod.* aut non observato iudicii ordine